

Kerkelijke eenheid

Kerkelijke eenheid is 'hot en happening'. De GKv en de NGK zijn inmiddels samengegaan, DGK en GKN zijn bijna verenigd en de 'nieuwe vrijgemaakten' (Urk, Vroomshoop...) hebben de blikrichting naar DGK/GKN en de Christelijke Gereformeerde Kerken (CGK).

Eenheid als credo

Wat opvalt is dat van een principieel, echt fundamenteel verzet tegen deze ontwikkelingen niet of nauwelijks sprake lijkt te zijn. In DGK wijst een enkeling nog op benodigde 'zorgvuldigheid', bijvoorbeeld in contact met de 'nieuwe vrijgemaakten' (die niet zijn meegegaan met de fusie tussen GKv/NGK). Toch lijkt het daarbij vooral te gaan om een verschil in tempo en modus. Over de gehele linie is het credo, ondanks enig zwak protest: op naar eenheid, weg met verdeeldheid.

Een eenheidsactivisme waarbij men zich dan steeds weer beroept op de Schrift (in het bijzonder Johannes 17) en de kerkgeschiedenis. Zijn in 1892 niet de afgescheidenen en dolerenden verenigd? Na de Vrijmaking van 1944 hebben de kerken toch ook ijverig contact gezocht met de christelijke gereformeerden?

Historisch reliëf

Men vergeet dan gemakkelijk dat over bijv. Johannes 17 toch meer is te zeggen, meer móet gezegd worden, dan met een myopische eenheidsblik eruit te halen valt (zie bijv. de artikelen van ds. H.J. Schilder hierover op deze website[i]).

Maar wat moeten we dan over de kerkgeschiedenis denken? Is niet Abraham (Kuyper) de geweldige onze vader? Onze vaders hebben toch rijpe eenheidsdruiven gegeten, waarom zouden wij dan onze tanden er niet op scherpen?

Alsof het verleden één simpel geheel is, zonder reliëf, eenvoudig navolging vereisend. Een verleden met historische momenten die in een enkele kernboodschap als met één pennenstreek zijn samen te vatten. Een verleden

leidend en dwingend tot het eenheidslied; zoals de vaders zongen, piepen de jongen!

Verleden: leren en voortgaan

Wat bij een dergelijke (nogal 'drijvende', zelotische) zienswijze ontbreekt, is een *leerbare* houding.

In de eerste plaats, is het verleden niet (ook) om er van te leren? Een aardige illustratie hierbij: we herinneren ons hoe in het verleden binnen DGK bezwaren zijn ingediend tegen de Vereniging van 1892 (door een zuster uit de gemeente te Zwolle). Ongeacht hoe men over deze bezwaren denkt, zelfs de kerkenraad van DGK Zwolle moest toen nog (in 2011) toegeven: "Wel is ook de kerkenraad van mening dat de fout die gemaakt is bij de Vereniging in 1892 niet moet worden verdoezeld". Waarvan akte!

In de tweede plaats, men kan op afzonderlijke momenten een identieke handeling verrichten, die toch een heel andere intentie, doel en uitwerking hebben - context doet ertoe. Zo waren de vrijgemaakten die na 1944 contact zochten met de christelijke gereformeerden uit 'een ander hout gesneden' dan hedendaagse eenheidsepigonen. Velen gingen confrontatie niet uit de weg, wisten van 'verbond' en 'kerk', waren bewust en stevig gereformeerd. Toch een totaal andere intentie en houding dan zoals in bijv. DGK of GKN, waar eenheid wordt gezocht vanuit 'vertrouwen' en 'verbinding'; indien niet in de kerkelijke weg, dan toch alvast op interkerkelijke conferenties en door alternatieve vormen van samenwerking.[ii]

In de derde plaats, eenheidsactivisten bekommeren zich nogal om het verleden. Vooral als het hun uitkomt, welteverstaan. Vaak blijkt dan bij nadere beschouwing dat in het verleden ook andere stemmen hebben geklonken. Soms zwak, niet altijd goed hoorbaar, overstemd door de decibellen van het eenheidslied. Maar toch waren ze er.

We vonden in dit verband onlangs een aardige artikelenserie m.b.t. de periode direct na de Vrijmaking van 1944, toen contact werd gezocht met de Christelijke Gereformeerde Kerken. We hopen de komende periode deze artikelen te plaatsen.[iii] Had wellicht de geschiedenis anders kunnen verlopen indien beter naar deze stem was geluisterd? Laten we proberen er naar te luisteren - hopelijk

tot onze lering.

MV

[i] Zie <https://semper-reformanda.nl/gebod-of-gebed-8-slot/> (en voorgaande artikelen). Helaas is de schrijfstijl van ds. H.J. Schilder soms wat moeilijk (en langdradig), maar inhoudelijk is zijn artikelenserie toch het lezen waard.

[ii] Wat 'verbinding' en 'vertrouwen' betreft, zie hierover het volgende artikel: <https://semper-reformanda.nl/deputatenbericht-4/>.

[iii] Eerder verschenen in: Gereformeerd Kerkblad voor Overijssel en Groningen (1951), geschreven door ds. B. Jongeling.